

ZARFLAR (BELİRTEÇLER)

Fiillerin, fiilimsilerin, sıfatların, adlaşmış sıfatların ya da kendi türünden olan kelimelerin anlamlarını türlü yönlerden etkileyen; onları belirten, dereceleyen sözcüklere **zarf** denir.

"çok"

- ▶ Seni **çok** özledim.
- ▶ Bugün **çok** çalışmak istemiyorum.
- ▶ Sınavda **çok** zor sorular vardı.
- ▶ Maşallah **çok** gençsiniz.
- ▶ Her zaman **çok** güzel giyinir.

1. Durum Zarfları

Fiilleri ve fiilimsileri durum yönüyle tamamlayan sözcüklere **durum zarfı** denir.

Sorusu

- ▶ Yavru kedi bize sevgiyle bakıyordu.
- ▶ Çocuk, sınıfa sessizce girdi.
- ▶ Adam çekine çekine içeri girdi.

 UNUTMA

"Eylemi **durum** bakımından sınırlayan bir sözcük vardır?"

Durum Zarfları anlamlarına göre:

a. Niteleme Zarfı: *Nasıl?*

- Eğri oturalım, doğru konuşalım.

b. İşaret (Gösterme) Zarfı: *İşte*

- İşte gidiyorum çeşm-i siyahım.

c. Kesinlik Zarfı: *"Mutlaka, şüphesiz, kesinlikle, elbet, asla, hiç, katıyen, vs."*

- Elbette olur ev yıkanın hanesi viran.

d. Dilek Zarfı: *"keşke, dilerim, inşallah, bari, hiç olmazsa, umarım vb."*

- Keşke ben de o gün orada olsaydım.

e. Olasılık Zarfı: *"belki, galiba, herhalde, sanırım, olsa olsa, ihtimal vb."*

- Belki bu yıl İzmir'e giderim.

f. Yineleme Zarfı: *"yine, gene, tekrar, ikide bir, kez (bin kez, beş kez vs.) vb."*

- Bize yine gel, olur mu?

g. Yaklaşıklık Zarfı: *"aşağı yukarı, şöyle böyle, hemen hemen, yaklaşık olarak vs."*

- Bugün aşağı yukarı yüz soru çözdüm.

h. Üleştirme Zarfları: *"-er, -ar"*

- Uçaklar ikişer ikişer geçiyordu üstümüzden.

i. Sınırlama Zarfları: *"sadece, yalnızca, yalnız, ancak, bir tek, tek"*

- Dün ancak iki saat çalışabildim.

2. Zaman Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin yapıldığı zamanı gösteren zarflara **zaman zarfı** denir.

Sorusu

"Dün, bugün, yarın, şimdi, gece, gündüz, güpegündüz, cuma günü, haftaya, önceki gün, sabahleyin, az önce, geç, iki günde, uzun zaman, biz gelmeden, demin, henüz, hâlâ, daha, artık, sonra, evvelâ, henüz, hemen, geceleri, önceden..."

- ▶ Yemekler henüz pişmedi.
- ▶ Şimdi gözlerime ağlamayı öğrettim.
- ▶ Sabahtan uğradım ben bir güzele.

 UNUTMA

"Eylemi **zaman** bakımından sınırlayan bir sözcük vardır?"

 DİKKAT

- * **Akşam**, erken iner mahpushaneye.
- * **Gece**, bir yorgan gibi tüm çirkinlikleri örter.
- * **Pazartesi**, en sevilmeyen günlerin başında gelir nedense.

3. Yer-yön Zarfları

Fiil ve fiilimsilerin yönünü, eylemin hangi yöne doğru yapıldığını gösteren zarflara **yer-yön zarfı** denir.

"Aşağı, yukarı, ileri, geri, içeri, dışarı, öte, beri, sağ, sol"

- ♣ Arkadaşlarıyla konuşmak için aşağı indi.
- ♣ Sattığımız bir malı geri almamız olanaksızdır.
- ♣ Az öte git de bana da yer açsın burada.

 DİKKAT

- * İçeriden garip sesler geliyor.
- * Dışarının havası fena değil.
- * İleride iyi bir okuyucu olabilir.
- ▶ Aşağı mahallede kavga çıkmış.
- ▶ İleri medeniyetler seviyesine çıkmalıyız.

4. Miktar (Azlık-Çokluk) Zarfları

Fiilin, fiilimsinin, sıfatın, adlaşmış sıfatın ve zarfın miktarını bildiren sözcüklere **miktar zarfı** denir.

Sorusu

"daha, en, çok, pek, gayet, fazla, az, biraz, azıcık, oldukça, hayli, epey, ne vs."

- ▶ Dergiyi çıkarmak için epey çalıştık.
- ▶ Bugün çok çalışıp yorulmuş.
- ▶ Daha mantıklı açıklama yaparsın sanmıştım.
- ▶ Sınıfın en çalışkanındır kendisi.
- ▶ Yemeği biraz fazlaca yemişim.

⚠ DİKKAT

- * Böyle bir havada tanışmıştık.
- * Böyle güzel bir havada tanışmıştık.

a. Üstünlük Zarfı: "en, daha"

- Düünden daha güzel bir gündü bugün.
- Bu işte ondan daha iyisi yok.
- En şerefli milletler, kendi tarihine sahip çıkandır.
- Sınıfın en yakışıklısı Melih'tir.

NOT

"Daha" sözcüğü "henüz, hâlâ" anlamında kullanılırsa
..... olur.

- Kardeşim daha uyanmadı.
- Daha unutamadım o günleri.

5. Soru Zarfları

Fiili ve fiilimsiyi soru yoluyla belirten sözcüklere soru zarfı denir.

Soruları: "Nasıl, ne zaman, ne kadar, niçin, ne-
den (niçin), niye, ne diye, ne (niçin) vs."

- ▶ O nasıl konuşuyor öyle?
- ▶ Bize ne zaman geleceksiniz?
- ▶ Daha ne kadar bekleyeceğiz?
- ▶ Niçin bunları bana veriyorsun?
- ▶ Bu saatte ne gezip duruyorsun?
- ▶ Neden aramıyor bizi kaç gündür?
- ▶ Toplantıya ne diye gelmedin?

⚠ DİKKAT

- * Derse niçin girmemiş?
- * Derse niçin girmediyini biliyor musun?
- * Derse niçin girmediyini öğrenemedim.

⚠ DİKKAT

- * Onu deliler gibi seviyordu.
İstanbul'da üç yıl kaldım.
- * Korkudan sınıksı sarılmıştı bana.
Kapkara gözleriyle süzüyordu etrafı.